

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет управління та бізнесу

Кафедра філософії та політології

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньо-наукової програми

проф. Давидова І.О.

2. 09. 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з навчальної роботи

проф. Сташевська І.О.

2. 09. 2019 р

Силабус

навчальної дисципліни

«Філософія: теорія та методологія наукового пізнання»

Освітньо-наукова програма – Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Галузь знань – 02 культура і мистецтво

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Харків – 2019

Силабус склали:

Доктор філософських наук, професор кафедри філософії та політології

Дяченко Микола Васильович

Доктор філософських наук, доцент кафедри філософії та політології

Лисенкова Владлена Віталіївна

Силабус затверджено на засіданні кафедри філософії та політології
протокол № 3 від «04» вересня 2019 р.

Завідувач кафедри філософії та політології, доктор філософських наук,
доцент Лисенкова В.В.

Силабус затверджено на засіданні групи забезпечення спеціальності 029
«Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», протокол № 2 від «2»
вересня 2019 р.

Голова забезпечення

д.н. із соціальних комунікацій,

професор

Давидова І.О.

Загальна інформація про дисципліну

1.	Назва дисципліни	Філософія: теорія та методологія наукового пізнання
2.	Викладач	Дяченко Микола Васильович
3.	Контактні дані викладача	rvv 2000k@ukr.net
4.	Статус дисципліни (обо'язкова чи вибіркова)	обо'язкова
5.	Рік підготовки	1
6.	Семестр	1
7.	Лекції (год.)	30
8.	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	15
9.	Самостійна робота (год.)	75
10.	Індивідуальна робота (год.)	-
11.	Кількість кредитів	4
12.	Загальна кількість годин	120
13.	Види поточного контролю	опитування, тестування, реферати
14.	Вид підсумкового контролю	іспит 2 сем.

1. Анотація дисципліни

1.1. Місце дисципліни в програмі навчання

«Філософія: теорія та методологія наукового пізнання» – навчальна дисципліна, яка в контексті розуміння філософії як всезагальної теорії сущого і всезагального методу його дослідження, поглиблює теоретико-методологічну підготовку майбутніх докторів філософії з означеної наукової спеціальності.

1.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

У дослідницькій роботі молодих науковців важливими засобами пізнання є теорія як форма осягнення сутності предмету пізнання, а також метод як спосіб, шлях досягнення цієї сутності. Саме ці основні засоби в узагальненому вигляді мають бути осмислені і слугувати настановами в проведенні наукових досліджень майбутніми докторами філософії.

Вивчення курсу «Філософія: теорія та методологія наукового пізнання» є однією із передумов ефективної дослідницької діяльності, надасть змогу певною мірою уникнути помилок у визначенні стратегій наукового дослідження, алгоритмізації основних його етапів, верифікації отриманих результатів.

1.3. Мета вивчення навчальної дисципліни – забезпечити глибоке засвоєння аспірантами специфіки філософського осягнення дійсності,

володіння теоретичними і методологічними основами науково-дослідницької діяльності.

1.4. Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- усвідомити специфіку філософського знання у порівнянні з іншими загальноосвітніми і спеціальними знаннями, відмінні риси філософського світогляду у порівнянні з іншими історичними формами світогляду;
- поглибити знання про центральні проблеми філософської думки, базові філософські поняття та категорії, які є необхідними для сучасного універсального способу мислення;
- засвоїти зміст таких основних понять гносеології, як об'єкт, суб'єкт, чуттєве, логічне, інтуїція, розсудок, розум, істина, практика, емпіричне, теоретичне;
- виявити специфіку пізнання у різних сферах духовної рефлексивної діяльності: побутово-практичній, ігровій, міфологічній, художній, філософській, релігійній, науковій;
- поглибити знання про пізнання як творчий процес, акцентувати увагу на таких його аспектах, як свідоме і несвідоме у творчості, творча інтуїція, інсайт, евристика, етапи і структура творчого процесу;
- розширити уявлення про теорію і метод та їх співвідношення у пізнанні, про методологію як вчення про методи та систему методів наукового пошуку;
- поглибити знання про рівні філософської методології в системі наукового знання, сформулювати уявлення про класифікацію та систематизацію методів в науці, співвідношення філософських, загальнонаукових і конкретно-наукових методів у пізнанні;
- розширити уявлення про типи сучасної методології пізнання: універсально-об'єктивістська (природничо-наукова, гуманітарно-наукова), феноменологія, герменевтика, екзистенційно-ментальна, постмодерністська (деконструктивістська);
- усвідомити основний зміст діалектики як всезагальної теорії суцього й всезагального методу його дослідження і вивчення, ознайомитись з альтернативами діалектики, що склалися в історії пізнання.

1.5. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисциплін:

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен **набути компетентності:**

Інтегральна компетентність:

- здатність розуміти місце і роль епістемної філософії в системі наукового знання, застосовувати філософські теоретико-методологічні настанови і підходи в дослідженні конкретних наукових проблем.

Загальні компетентності:

- використання філософського інструментарію (принципи, закони, категорії) в галузі науково значимих проблем, в соціокультурній, соціокомунікативній, мистецькій, інформаційній сферах;
 - вміння з філософських позицій аналізувати сучасні проблеми розвитку і функціонування наукового знання;
 - здатність до критичного мислення в сприйнятті й оцінці питань із життя соціуму, його наукових рефлексій, гуманітарних досліджень;
 - аналіз проблемних ситуацій в різних галузях наукового знання, знаходження оптимальних шляхів їх вирішення.

1.6. Результати навчання

Згідно з вимогами програми вивчення дисципліни аспіранти, здобувачі повинні **знати:**

- визначення філософії, її специфіку і місце в системі духовної діяльності людини;
- основні функції філософії як універсального знання про людину і світ;
- базові філософські поняття та категорії;
- центральні проблеми філософії як теорії і методології пізнання;
- специфіку філософського, наукового та художнього пізнання;
- місце і роль теорії та методу, їх співвідношення у науковому пізнанні;
- значення філософської методології як стратегії пізнавального процесу, її рівні і різновиди;
- субординацію і співвідношення філософських, загальнонаукових і конкретнонаукових методів в пізнанні;
- традиційні типи та новітні методології пізнання, що сформувалися в історії філософського та наукового пізнання;

- зміст і значення діалектики як всезагальної теорії та методології пізнання.

Уміти:

- на основі ґрунтовного знання філософії опанувати самостійний стиль мислення, засвоїти специфіку філософського осягнення дійсності;
- застосовувати основні положення філософської гносеології і методології для підготовки наукових праць, проведення дисертаційних досліджень;
- володіти навичками самостійного філософування у процесі проблемно-теоретичних дискусій та діалогів;
- інтегрувати зміст текстів філософських першоджерел, при необхідності використовувати їх для осмислення і вирішення новітніх проблем, що виникають на сучасному етапі наукового пізнання, в розвитку соціокультурної сфери, творчої діяльності людини.

Мати навички:

- аналізу та реферування філософських текстів: першоджерел, наукових монографій і статей, електронних інформаційних ресурсів;
- виступу за теоретико-методологічною тематикою в наукових дискусіях, на теоретичних семінарах і конференціях, захисті дисертації;
- теоретико-методологічного обґрунтування дисертаційного дослідження, оптимального вибору дисертантом класичних і новітніх підходів та методів у підготовці дисертацій, наукових публікацій з обраної тематики.

3. Програма навчальної дисципліни

Тематика курсу

Найменування розділу, теми	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Розділ 1. Філософія як специфічний тип знання.					
Тема 1. Філософія –	лекція	95,96,99,	2	5	

універсальна історична форма світогляду.		106-120			
Тема 2. Філософія – теоретико-методологічна основа культуротворення і пізнання світу.	лекція, семінар	95,96,99, 106-120	5	5	
Розділ 2. Історія філософії як історія виникнення та розвитку теорії і методології пізнання.					
Тема 3. Розробка теоретико-методологічних засад пізнання в філософії Нового часу.	лекція	10,21,24, 26,35,38, 41,58,63, 101,103, 162,164	4	4	
Тема 4. Питання теорії і методології пізнання в німецькій класичній філософії.	лекція	19,20,31, 44,45,70, 84,85,90,91 103,162	2	4	
Тема 5. Позитивізм, неопозитивізм і прагматизм про теорію і методи пізнання.	лекція, семінар	576,127, 149	4	5	
Тема 6. Філософський неокласицизм: теоретико-методологічна проблематика.	лекція	36,59,77, 103,140	2	5	
Розділ 3. Філософія як узагальнена теорія пізнання.					
Тема 7. Гносеологічна проблематика.	лекція, семінар	96,100,102, 105,108, 118,143	5	4	
Тема 8. Феноменологія як філософська концепція пізнання.	лекція, семінар	127,128, 132	4	4	
Тема 9. Проблеми пізнання в герменевтиці, структуралізмі, постмодернізмі.	лекція	18,36,39, 77,79,142, 145,151	2	5	
Розділ 4. Філософія науки. Методологія наукового пізнання.					
Тема 10. Діалектика як філософська методологія пізнання і практичної діяльності.	лекція, семінар	91,95,108, 146	5	4	

Тема 11. Загальнонаукові методи пізнання.	лекція	24,128,129, 133,135	2	5	
Тема 12. Філософія науки. Проблеми класифікації наук.	лекція, семінар	34,55,69, 158,168	4	5	
Тема 13. Філософія і наука про прогностичні моделі майбутнього.	лекція, семінар	127,129, 155,176	4	5	
Усього			45	60	

4. Тематика семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	Наука і культура	2
2	Проблема наукових революцій	2
3	Структура наукового пізнання	2
4	Проблема істини в філософії і науці	2
5	Основні етапи розвитку філософії і науки	3
6	Філософія науки	2
7	Наука і майбутнє цивілізації	2
Разом:		15

Семінарське заняття № 1. Наука і культура. – 2 год.

Мета: засвоїти специфічні риси наукового знання та розвитку культури.

Питання:

1. Поняття «культура» та його інтерпретації.
2. Наука як феномен культури.
3. Наука, техніка, технологія у контексті історії культури.

Література:

1. Добрович А. Наука и искусство / А. Добрович. – М.: Знание, 1998. – 132 с.
2. Дяченко М. В. Філософські виміри культури / М. В. Дяченко. – Х.: ХДАК, 2007. – 206 с.

3. Злобин Н. Культурные смыслы науки / Н. Злобин. – М.: Политиздат, 1997. – 197 с.
4. Ильенков Э. В. Философия и культура / Э. В. Ильенков. – М.: Политиздат, 1991. – 464 с.
5. Карпенко И. В. Философское пространство культуры : человек философствующий и человек повседневности / И. В. Карпенко. — Х. : ХГУ им. В. Н. Каразина, 2006. — 292 с.
6. Негодаев И. А. Философия техники / И. А. Негодаев. – Р-н-Д.: Феникс, 1997. – 187 с.
7. Пуанкаре А. О науке / А. Пуанкаре. — М. : Наука, 1983. — 426 с.
8. Тарасенко Н. Ф. Природа, технология, культура / Н. Ф. Тарасенко. — К. : Наук. думка, 1985. — 254 с.
9. Фейнберг Е. Л. Две культуры. Интуиция и логика в искусстве и науке / Е. Л. Фейнберг. — М. : Наука. Главная редакция восточной литературы, 1992. — 251 с.
10. Фуко М. Археология знания / М. Фуко. – К.: Ника-центр, 1996. – 207 с.
11. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): монографія: у 2 т. / В. М.Шейко. – Х.: Основа, 2001. – Т.1. – 520 с.; Т.2 – 400 с.

Семінарське заняття № 2. Проблема наукових революцій. – 2 год.

Мета: оглянути явище наукової революції з точки зору філософського знання.

Питання:

1. Феномен наукових революцій.
2. Проблемні ситуації як передумови наукової революції.
3. Наукова революція як вибір нових стратегій дослідження.
4. Глобальні наукові революції: від класичної до постнеокласичної науки.
5. Історичні типи наукової раціональності.

Література:

1. Грязнов Б. С. Логика. Рациональность. Творчество / Б. С. Грязнов. – М.: Знание, 1982. – 389 с.
2. Кун.Т. Структура научных революций / Т. Кун. – М.: Наука, 1975. – 300 с.
3. Лакатос И. Фальсификация и методология научно-исследовательских программ / И. Лакатос. – М.: Знание, 1995. – 347 с.
4. Поппер К. Логика и рост научного знания. Избр. работы. – М.: Прогресс, 1983. – 604 с.
5. Порус В. Н. Научная революция / В. Н. Порус // Энциклопедия эпистемологии и философии науки / Под ред. И. Т. Касавина. – М.: «Канон +», РООИ «Реабилитация», 2009. – С. 584–585.
6. Степин В.С. Философия науки и техники / В. С. Степин, В. Г. Горохов, А.Т. Розов. – М.: Прогресс, 1995. – 311 с.
7. Черняк В. С. «Нормальная наука» / В. С. Черняк // Современная западная философия : словарь / Сост. Малахов В. С., Филатов В. П. – М.: Политиздат, 1991. – С.215–216.
8. Швырёв В. С. Рациональность как ценность культуры / В. С. Швырёв. – М.: Интерпресс, 2003. – 321 с.
9. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): монографія: у 2 т. / В. М. Шейко. – Х.: Основа, 2001. – Т.1. – 520 с.; Т.2 – 400 с.
10. Шишков И. З. В поисках новой рациональности: философия критического разума / И. З. Шишков. – М.: Эдиториал УРСС, 2003. – 398с.

Семінарське заняття № 3 Структура наукового пізнання. – 2 год.

Мета: розглянути структурні елементи науки.

Питання:

1. Емпіричний і теоретичний рівні наукового дослідження, їх взаємозв'язок.
2. Методи теоретичного та емпіричного дослідження.
3. Форми наукового пізнання.

Література:

1. Беркли Дж. Трактат о принципах человеческого знания: соч. / Дж. Беркли. – М.: Мысль, 1978. – С. 149-249.
2. Вандышев В. Н. Философия. Экскурс в историю учений и понятий : конспект лекций / Вандышев В. Н. – Сумы ; «Мрія 1» ЛТД, 1996. – 316 с.
3. Гельвеций К. Об уме / К. Гельвеций. – М.: Мир книги, Литература, 2006. – 560 с.
4. Кант И. Критика чистого разума / И. Кант. – М.: Эксмо, 2007. – 736 с.
5. Микешина Л. А. Философия познания: полемические главы / Л. А. Микешина. – М.: Дом интеллектуальной книги, 2002. – 348 с.
6. Рассел Б. Человеческое познание, его сфера и границы. – К.: Ника-Центр, М.: Инт. Общегуманит. исслед., 2001. – 556 с.
7. Хилл Т. Современные теории познания / Т. Хилл. – М.: Наука, 1965. – 356 с.
8. Холтон Дж. Тематический анализ науки / Дж. Холтон. – М.: Наука, 1981. – 428 с.
9. Шишков И. З. В поисках новой рациональности: философия критического разума / И. З. Шишков. – М.: Эдиториал УРСС, 2003. – 398с.
10. Щедровицкий Г. П. Философия. Наука. Методология / Г. П. Щедровицкий. – М.: Наука, 1997. – 423 с.
11. Юдин Э. Г. Методология науки. Системность. Деятельность / Э. Г. Юдин. – М.: Наука, 1997. – 432 с.

Семінарське заняття № 4. Проблема істини в філософії та науці. – 2 год.

Мета: виділити характерні риси істинного пізнання.

Питання:

1. Поняття істини в сучасній філософії.
2. Проблема критеріїв наукової істини.
3. Практика і її роль у пізнанні.
4. Практика як критерій істини.

Література:

1. Андрос В. И. Истина как проблема познания и мировоззрения / В. И. Андрос. – К.: Наук. думка, 1984. – 286 с.

2. Гадамер Х. Г. Истина и метод: основы философской герменевтики / Х. Г. Гадамер — М. : Прогресс, 1988. — 700 с.
3. Горский Д. П. Истина и её критерий / Д. П. Горский // Вопросы философии. — 1962.—№2 — С.7–24.
4. Касавин И. Т. Истина / И. Т.Касавин // Энциклопедия эпистемологии и философии науки / Под ред. И. Т. Касавина. — М.: «Канон +», РООИ «Реабилитация», 2009. — С. 323–329.
5. Лекторский В. А. Субъект, объект познания / В. А. Лекторский. — М.: Высш. школа, 1989. — 312 с.
6. Микешина Л. А. Философия познания: полемические главы / Л. А. Микешина. — М.: Дом интеллектуальной книги, 2002. — 348 с.
7. Никифоров А. Л. Истина и правда / А. Л. Никифоров // Энциклопедия эпистемологии и философии науки / Под ред. И. Т. Касавина. — М.: «Канон +», РООИ «Реабилитация», 2009. — С. 330–331.
8. Проблема истины и её решение в философии // Мир философии: книга для чтения / Сост. П. С. Гуревич, В. И. Столяров. — В 2-х ч. — Ч.1. Исходные философские проблемы, понятия и принципы. — М.: Политиздат, 1991. — С. 609 – 658.
9. Рассел Б. Человеческое познание, его сфера и границы / Б. Рассел. — К.: Ника-Центр, М.: Инт. Общегуманит. исслед., 2001. — 556 с.
10. Хилл Т. Современные теории познания / Т. Хилл. — М.: Наука, 1965. — 356 с.

Семінарське заняття № 5. Основні етапи розвитку філософії і науки. — 3 год.

Мета: розглянути специфіку філософського та наукового знання, її історичну генезу.

Питання:

1. Предмет філософії та її функції.
2. Філософія і наука Стародавньої Греції.
3. Філософія і наука Нового часу.
4. Німецька класична філософія, філософія марксизму у контексті розвитку науки XVIII – XIX ст.

Література:

1. Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Античность и Средневековье (1–2) / Д. Антисери и Дж. Реале; В переводе и под редакцией С. А. Мальцевой — С–Пб : «Издательство Пневма», 2003. — 688 с.
2. Асмус В. Ф. Античная философия / В. Ф. Асмус. — М. : Высшая школа, 2001. — 400 с.
3. Античная культура и современная наука : сб. статей / Под ред. В. С. Попова. — М. : Наука, 1985. — 344 с.
4. Блинников Л. В. Великие философы / Л. В. Блинников. — СПб : Нева, 1997. — 381 с.
5. Волков Г. Н. У колыбели науки / Г. Н. Волков. — М. : Молодая гвардия, 1971. — 223 с.
6. Гайденко П.П. Эволюция понятия науки (XVII – XVIII вв.) / П.П.Гайденко. — М.: Наука, 1987. — 348 с.
7. Горфункель А. Ф. Философия эпохи Возрождения / А. Ф. Горфункель. — М.: Высшая школа, 1986. — 368 с.

8. Кузнецов В. Н. Западноевропейская философия XVIII в. / В. Н. Кузнецов, Б. В. Мееровский, А. В. Грязнов. – М.: Высшая школа, 1986. – 400 с.
9. Кузнецов В. Н. Немецкая классическая философия второй половины XVIII - начала XIX века. / В. Н. Кузнецов. – М.: Высшая школа, 1989. – 478 с.
10. Помпеев Ю. А. Очерки по истории европейской научной мысли / Ю.А. Помпеев. – СПб.: Абрис, 2003. – 256 с.
11. Соколов В. В. Европейская философия XV – XVII веков / В. В. Соколов. – М.: Мысль, 1984. – 474 с.
12. Философско-религиозные истоки науки: сб ст. / Ред. П.П. Гайденоко. – М.: Мартис, 1997. – 319 с.

Семінарське заняття № 6. Філософія науки. – 3 год.

Мета: оглянути явище наукового знання з точки зору філософії.

Питання:

1. Наука як об'єкт філософського аналізу. Багатовимірність феномену науки.
2. Основні історичні типи відносин філософії і науки.
3. Функції філософії у науковому пізнанні.
4. Наука в системі техногенної цивілізації.
5. Етика науки.

Література:

1. Вернадский В. И. Философские мысли натуралиста / В.И. Вернадский. – М.: Прогресс, 1998. – 168 с.
2. Купцов В. И. Философия как наука // Философское сознание : драматизм обновления / отв. ред. Н. И. Лапин ; сост. Е. Н. Шульга. — М. : Политиздат, 1991. — С. 94 – 108.
3. Мотрошилова Н. В. Рождение и развитие философских идей / Н. В. Мотрошилова. — М. : Политиздат, 1991. — 464 с.
4. Никифоров А. Л. Философия науки / А.Л. Никифоров. – М.: Знание, 1998. – 157 с.
5. Поппер К. Логика и рост научного знания. Избр. работы. – М.: Прогресс, 1983. – 604 с.
6. Рассел Б. Человеческое познание, его сфера и границы. – К.: Ника-Центр, М.: Инт. Общегуманит. исслед., 2001. – 556 с.
7. Степин В. С. Философская антропология и философия науки / В.С. Степин. – М.: Знание, 1992. – 234 с.
8. Степин В. С. Философия науки и техники / В. С. Степин, В. Г. Горохов, А.Т. Розов. – М.: Прогресс, 1995. – 311 с.
9. Тарасенко Н. Ф. Природа, технология, культура / Н. Ф. Тарасенко. — К. : Наук. думка, 1985. — 254 с.
10. Швейцер А. Культура и этика. Философия культуры. Ч.2. / А. Швейцер // Благоговение перед жизнью. — М. : Прогресс, 1992. — С. 83 – 237.

Семінарське заняття № 7 Наука і майбутнє цивілізації. – 3 год.

Мета: оглянути футурологічні аспекти розвитку науки і цивілізації.

Питання:

1. Наука і суспільство у XXI ст.

2. Людина в інформаційно-технічному світі.
3. Роль науки в розвитку техніки. Філософія техніки.
4. На шляху до постнекласичної науки XXI ст.
5. Наукове пізнання і цінності техногенної цивілізації.

Література:

1. Библер В.С. От наукоучения – к логике культуры : два философских введения в двадцать первый век. / В. С. Библер. — М. : Изд-во полит. лит-ры, 1991. — 413с.
2. Великие мыслители XX века / Автор-сост. А. Логрус. — М. : Мартин, 2002. — 512 с.
3. Вернадский В. И. Биосфера и ноосфера / В. И. Вернадский. — М. : Рольф, 2002. — 576 с.
4. Гончаренко Н. В. Гений в искусстве и науке / Н. В. Гончаренко. — М. : Искусство, 1991. — 432 с.
5. Задорожный Г. В. Интеллектономика как мировоззрение нового века / Г. В. Задорожный // Социальная экономика. — 2002. — №3. — С. 3 – 23.
6. Косыхин В. Г. Концепции современной философии / В. Г. Косыхин. — Саратов : Гоу ВПО, 2004. — 108 с.
7. Негодаев И. А. Философия техники / И. А. Негодаев. – Р-н-Д.: Феникс, 1997. – 187 с.
8. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество / П. Сорокин. – М.: Политиздат, 1992. – 544 с.
9. Степин В. С. Научная картина мира в техногенной цивилизации / В. С. Степин, Л. Ф. Кузнецов. – М.: Знание, 1994. – 188 с.
10. Тоффлер Э. Третья волна / Э. Тоффлер. — М. : ООО «Фирма «Изд-во АСТ», 1999. — 784 с.

5.Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1.	Філософія як теоретична основа і узагальнююча форма світогляду	3
2.	Філософія в системі культури	3
3.	Філософія як теоретико-методологічна основа культури	3
4.	Загальноцивілізаційне значення філософського знання	3
5.	Історія філософії як історія виникнення і розвитку теоретичного мислення	3
6.	Антична філософія класичного періоду. Еллінізм	3
7.	Середньовічна філософія: апологетика, патристика, схоластика	3

8.	Натурфілософія Ренесансу і нове природознавство	3
9.	Розробка методологічних засад пізнання і філософії Нового часу	3
10.	Сенсуалізм, раціоналізм, скептицизм в філософії Нового часу	3
11.	Розробка діалектики як методології пізнання в німецькій класичній філософії. Агностицизм І. Канта	3
12.	Позитивізм ХІХ ст.: філософія і наука. Неокантіанство	3
13.	Ірраціоналізм в філософії ХІХ ст.: філософія життя, екзистенціалізм, інтуїтивізм, сцієнтизм і антисцієнтизм. Герменевтика і структуралізм	6
14.	Психоаналіз і філософія неофрейдизму. Неопозитивізм	3
15.	Феноменологія. Постпозитивізм. Філософія постмодерну	3
16.	Філософія і наука в Києво-Могилянській академії	3
17.	Академічна філософія в Україні ХІХ-ХХ ст.	3
18.	Основні проблеми гносеології: суб'єкт і об'єкт пізнання, чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне. Інтуїція	6
19.	Істина, її різновиди і критерії	3
20.	Діалектика як методологія пізнання	3
21.	Наука як об'єкт філософського аналізу. Класифікація наук	1
22.	Неопозитивістські концепції розвитку науки у ХХ ст.	5
23.	Синергетика як теорія і методологія пізнання у ХІХ-ХХ ст.	3
Разом :		75

6. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм контролю:

- 1) можливість застосовувати філософські теоретико-методологічні настанови і підходи в дослідженні означених наукових проблем – диспути, доповіді, проблемні семінари, командні проекти;
- 2) вміння використовувати філософський інструментарій в галузі професійної проблематики – тестування, опитування, проблемні семінари, моделювання професійних ситуацій, реферати, есе, ректорська контрольна робота;
- 3) набуття знань щодо компетентностей майбутніх фахівців;
- 4) здатність до критичного мислення у науковій роботі – монолог, діалог, полілог, обговорення, дискусія, мозковий штурм;
- 5) знаходження оптимальних рішень проблемних ситуацій у гуманітарних дослідженнях.

7.Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	Підсумковий контроль (іспит)	Сума
T1-2	T3-6	T7-9	T10-13	40%	100 балів (100%)
10%	20%	10%	20%		

Шкала оцінювання

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою
90 – 100	A (відмінно)	зараховано
82 – 89	B (дуже добре)	
74 – 81	C (добре)	
64 – 73	D (задовільно)	
60 – 63	E (достатньо)	

35 – 59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8.Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номери розділу
1.	Опорні конспекти лекцій	1-4
2.	Навчальні посібники. Кейси	1-4
3.	Силабус	1-4
4.	Програма та навчально-методичні матеріали навчальної дисципліни	1-4
5.	Засоби підсумкового контролю	1-4

9. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Абеляр П. История моих бедствий / Пьер Абеляр. – М.: Политиздат, 1992. – 335 с.
2. Августин Блаженный. Исповедь / Август Блаженный. – М. : Республика, 1995. – 541 с.
3. Античные философы / Сост., предисл. и общ. ред. доц. А. А. Аветисяна. – К.: Изд. КГУ, 1955. – 314 с.
4. Антология кинизма. Фрагменты сочинений кинических мыслителей / Сост. И.М.Нахов. – М. : Наука, 1996. – 335 с.
5. Антология мировой философии. В 4-х томах. Т. 1. Философия древности и средневековья. Ч. 1. – М. : Мысль. 1969. – 874 с.
6. Антология мировой философии.: Древний Восток / Отв. Ред. Ю. Г. Хацкевич. - Мн. : Харвест. М. : ООО «Издательство АСТ», 2001. – 992 с.

7. Аристотель. Политика. Афинская полития / Аристотель; Перевод / Авт. предисл., с. 5 – 32, Е. И. Темнов. – М. : Мысль, 1997. – 460 с. (из классического наследия).
8. Аристотель. Поэтика // Аристотель и античная литература. – М. : Высшая школа, 1978. – 222 с.
9. Барт Р. Избранные работы / Р. Барт. – М. : «Прогресс», 1989. – 616 с.
10. Бекон Ф. Великое восстановление наук : Соч. : В 2 т. Т. I. / Ф. Бекон. – М. : Мысль, 1971. – С. 63-83.
11. Бекон Ф.: Новый Органон : Соч. : В 2 т. Т. 2. / Ф. Бекон. – М. : Мысль, 1972. – С. 34-36, 61-123.
12. Бердяев Н. А. Философия свободы. Смысл творчества / Н. А. Бердяев. – М. : Правда, 1989. – 607 с.
13. Беркли Дж. Трактат о принципах человеческого знания : Соч. / Дж. Беркли. – М. : Мысль, 1978. – С. 149-249.
14. Бодрийяр Ж. Прозрачность зла / Ж. Бодрийяр. – М. : Добросвет, 2000. – 258 с.
15. Булгаков С. Н. Свет невечерний: Созерцания и умозрения / С. Н. Булгаков. – М. : Республика, 1994. – 480 с.
16. Витгенштейн Л. Философские работы / Л. Витгенштейн. – М. : Гносис, 1994. – 612 с.
17. Вольтер. Метафизический трактат: Филос. соч. / Вольтер. – М. : Наука, 1988. – С. 227-274.
18. Гадамер Х. Г. Истина и метод / Х. Г. Гадамер. – М. : «Прогресс», 1988. – 699 с.
19. Гегель Г. В. В. Феноменология духа : Соч. : В 14 т. Т. 4. / Г. В. Ф. Гегель. – М. : Мысль, 1959. – 440 с.
20. Гегель Г. Энциклопедия философских наук. В 3 т. / Г. Гегель. – М. : Мысль, 1977. – Т. 1. – 1974. – 452 с. – Т. 2. – 1975. – 695 с. – Т. 3. – 1977. – 471 с.
21. Гельвеций К. Мысли и размышления : Соч. : В 2 т. Т. 1. / К. Гельвеций. – М. : Мысль, 1974. – С. 569-602.
22. Гоббс Т. Левиафан : Избран. произв. В 2 т. Т. 2. / Т. Гоббс. – М. : Мысль, 1964. – С. 50-113, 149-169, 192-209, 280-304. Гольбах П. Система природы : Избран. произв. : В 2 т. Т. 1. / П. Гольбах. – М. : Мысль, 1963. – С. 53-686.
23. Дао дэ цзин. Книга пути и благодати / Ред. Ю. Кулишенко. – М. : «ЭКСМО», 2006. – 400 с.
24. Декарт Р. Рассуждения о методе : Соч. : в 2 т. т. 1. / Р. Декарт. – М. : Мысль, 1989. – С. 259-273.

25. Делез Ж. Что такое философия / Ж. Делез, Ф. Гваттари. – СПб. : Лань, 1998. – 288 с.
26. Дидро Д. Письмо о слепых, предназначенное зрячим: Соч. : В 2 т. Т. 1. / Д. Дидро. – М. : Мысль, 1986. – С. 275-321.
27. Дильтей В. Сущность философии. – М., 2001. – 384 с.
28. Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов / Ред. А. Ф. Лосев. – М. : Мысль, 1986. – 571 с.
29. Історія філософії України. Хрестоматія. – К. : Либідь, 1993. – 560 с.
30. Камю А. Сочинения / А. Камю. – М. : Прометей, 1989. – 416 с.
31. Кант И. Критика чистого разума : Соч. : В 6 т. Т. 3. / И. Кант. – М. : Мысль, 1964. – С. 68-605.
32. Киркегор С. Страх и трепет / С. Киркегор. – М. : Республика, 1993. – 383 с.
33. Конфуций. Изречения / Конфуций. – Х.: Фолио; М. : ООО «Издательство АСТ», 2000. – 448 с.
34. Кун Т. Структура научных революций / Т. Кун. – М. : Наука, 1975. – 300 с.
35. Ламетри Ж. Человек-машина : Соч. / Ж. Ламетри. – М. : Мысль, 1976. – С. 63-153.
36. Леви-Стросс К. Структурная антропология / К. Леви-Стросс. – М. : Наука, 1983. – 536 с.
37. Левінас Е. Між нами / Е. Левінас. – К. : Дух і літера, 1999. – 312 с.
38. Лейбниц Г. В. Монадология : Соч. : В 4 т. Т. 1. / Г. В. Лейбниц. – М. : Мысль, 1982. – С. 413-421.
39. Лиотар Жан-Франсуа. Состояние постмодерна / Ж.-Фр. Лиотар. – СПб. : Лань, 1998. – 160 с.
40. Литература Древнего Востока. Иран, Индия, Китай / Сост. И. Колесникова. – М. : Мысль, 1984. – 1276 с.
41. Локк Дж. Опыт о человеческом разумении : Соч. : В 3 т. Т. /Дж. Локк. – М. : Мысль, 1985. – С. 3-40,154-198, 212-215, 345-369.
42. Лосев А. Ф. Философия, мифология, культура / А. Ф. Лосев. - М. Политиздат, 1991. – 525 с.
43. Мамардашвили М. Как я понимаю философию / М. Мамардашвили. – М. : «Прогресс», «Культура», 1992. – 415 с.
44. Маркс К. Предисловие к работе «Критика политической экономики» : Соч. – 2-е изд. / К. Маркс – М. : Госполитиздат, Т. 13 – 1959. – 770 с.
45. Маркс К. Экономическо-философские рукописи 1844 г. : Сочинение / К. Маркс, Ф. Энгельс. – 2-е изд. – М. : Политиздат, – Т. 42. – 1977. – 535 с.

46. Маркузе Г. Эрос и цивилизация. Одномерный человек / Г. Маркузе. – М. : АСТ, 2003. – 526 с.
47. Материалисты Древней Греции. Собрание текстов Гераклита, Демокрита, Эпикура / Общ. ред. и вступит. ст. проф. М. А. Дынника, с. 5 – 38. – М. : Госполитиздат, 1955. – 239 с.
48. Мифы народов мира: в 2 т. / Гл. ред. С. А. Токарев. – М. : БРЭ, 2003. – Т. 1 – 671 с. ; Т. 2 – 719 с.
49. Мыслители Рима : Наедине с собой. : Сочинения. – М. : Эксмо-Пресс ; Х. : Фолио, 1998. – 832 с.
50. Ницше Ф. Сочинения : в 2 т. / Ф. Ницше. – М. : Мысль, 1996. – Т. 1. – 832 с. ; Т. 2. – 829 с.
51. Паскаль Б. Мысли / Б. Паскаль. – М. : Эксмо-пресс, 2000. – 368 с.
52. Платон. Федон, Пир, Федр, Парменид. / Общ. ред. А. Ф. Лосева, В. Ф. Асмуса, А. А. Тахо-Годи ; Примеч. А. Ф. Лосева и А. А. Тахо-Годи ; Пер. с древнегреч. – М. : «Мысль», 1999. – 528 с.
53. Платон. Филеб, Государство, Тимей, Критий. / Общ. ред. А. Ф. Лосева, В. Ф. Асмуса, А. А. Тахо-Годи. – М. : «Мысль», 1999. – 656 с.
54. Плотин. Избранные трактаты / Плотин. – Мн. : Харвест; М. : ООО «Издательство АСТ», 2000. – 319 с.
55. Поппер К. Открытое общество: в 2 т. / К. Поппер. – М. : Политиздат, 1992. Т. 1. – 148 с. ; Т. 2. – 528 с.
56. Потебня А. А. Слово и миф / А. А. Потебня. – М. : Правда, 1989. – 623 с.
57. Рассел Б. История западной философии / Б. Рассел. – Р/Д Феникс, 2002. – 991 с.
58. Руссо Ж.-Ж. Рассуждение о происхождении и основаниях неравенства между людьми: Трактаты / Ж.-Ж. Руссо. – М. : Мысль, 1969. – С. 31-108.
59. Сартр Ж. П. Стена : избранные произведения / Ж. П. Сартр. – М. : Политиздат, 1992. – 480 с.
60. Сенека Л. А. Нравственные письма к Луцилию / Луций Анней Сенека; Изд. подгот. С. А. Ошеров. – Репринт, воспр. изд. 1977 г. – М. : Науч.-изд. Центр «Ладомир» ; Наука, 1993. – 383 с.
61. Сковорода Г. Твори / Г. Сковорода у 2-х т. – К. : АТ «Обереги», 1994.
62. Соловьев В. С. Сочинения в двух томах / В. С. Соловьев. – М.: Мысль, 1988. – 321с.
63. Спиноза Б. Приложение, содержание, метафизические мысли: Избран. произв.: В 2 т. Т. 1. / Б. Спиноза. – М. : Печатный двор, 1957. – С. 265-310.

64. Сумерки богов (Ницше Ф., Фрейд З., Фромм Э.) / Сост. и общ. ред. А. А. Яковлева – М. : Политиздат, 1990. – 398 с.
65. Тейяр де Шарден П. Феномен человека / П. Тейяр де Шарден. – М. : Наука, 1987. – 240 с.
66. Тит Лукреции Кар. О природе вещей / Тит Лукреций Кар ; Пер. с лат. Ф. Петровского; вступит. ст. Т. Васильевой. – М. : Художественная литература, 1983. – 384 с.
67. Тойнби А. Постижение истории / А. Тойнби. – М. : «Прогресс», 1991. – 736 с.
68. Українські гуманісти епохи Відродження: Антологія. Ч. 1, 2. – К. : Основи, 1995.
69. Фейерабенд П. Избранные труды по методологии науки / П. Фейерабенд. – М. : Наука, 1986. – 542 с.
70. Фейербах Л. Основные положения философии будущего : Избр. произв. : в 2 т. Т. 1. / Л Фейербах. – М. : Печатный двор, 1955. – С. 134-204.
71. Фихте И. Г. Основные черты современной эпохи : Соч. : В 2 т. Т 1 / И. Г. Фихте. – СПб. : Нева, 1993. – С. 359-618.
72. Флоренский П. А. Сочинения в двух томах / П. А. Флоренский. – М. : Правда, 1990. – 308 с.
73. Фрагменты ранних греческих философов. Часть I. От эпических теокосмогоний до возникновения атомистики / Изд. подгот. А. В. Лебедев. – М. : Наука, 1989. – 576 с.
74. Франк С. Л. Духовные основы общества / С. Л. Франк. – М. : Республика, 1992. – 511 с.
75. Фрейд З. Психология бессознательного / З.Фрейд. – М.: Просвещение, 1990. – 448с.
76. Фромм Э. Бегство от свободы / Э. Фромм. – М. : Политиздат, 1990. – 272 с.
77. Фуко М. Археология знания / М. Фуко. – К. : Ника-центр, 1996. – 207 с.
78. Фуко М. Слова и вещи / М. Фуко. – М. : «Прогресс», 1977. – 488 с.
79. Хайдеггер М. Бытие и время / М. Хайдеггер. – М. : AD Marginem, 1997. – 452 с.
80. Хрестоматія давньої української літератури (доба феодалізму) – К. : Наукова думка, 1952. – 604 с.
81. Цицерон Марк Туллий. Философские трактаты / Марк Туллий Цицерон; Пер. с лат. – М. : Наука, 1985. – 383 с.
82. Человек. Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии. Древний мир – эпоха Просвещения. – М. : Политиздат, 1991. – 464 с.
83. Читанка з історії філософії: У 6 т. Т. 1 : Філософія Стародавнього Світу. – К. : Фірма «Довіра», 1992. – 189 с.

84. Шеллинг Ф. В. Й. Система трансцендентального идеализма : Соч. 2 т. Т. 1. / Ф. В. Й. Шеллинг. – М. : Мысль, 1987. – С. 227-489.
85. Шеллинг Ф. Философия искусства / Ф. Шеллинг . – М. : Мысль, 1976. – 496 с.
86. Шопенгауэр А. Избранные произведения / А. Шопенгауэр. – М. : Просвещение, 1992. – 479 с.
87. Шпенглер О. Закат Европы. Т. 1 Шпенглер. – М. : Айрис-пресс, 2003. – 527 с.
88. Шпенглер О. Закат Европы. Т. 2 Шпенглер. – М. : Айрис-пресс, 2003. – 612 с.
89. Эко У. Открытое произведение / У. Эко. – СПб. : Академический проект, 2004. – 384 с.
90. Энгельс Ф. Анти-Дюринг / Ф. Энгельс. – М. : Политиздат, 1967. – 484 с.
91. Энгельс Ф. Диалектика природы / Ф. Энгельс. – М. : Политиздат, 1975. – 360 с.
92. Юнг К. Психологические труды / К. Юнг. – М. : Просвещение, 1995. – 716 с.
93. Юркевич П. Д. Философские произведения / П. Д. Юркевич. – М. : Правда, 1989. – 607 с.
94. Ясперс К. Смысл и назначение истории / К. Ясперс. – М.: Политиздат, 1991. – 527с.

Допоміжна література

Підручники. Посібники. Конспекти лекцій

95. Алексеев П. В. Философия: учебник для вузов / П. В. Алексеев. – М. : Проспект, 2003. – 604 с.
96. Воронкова В. Г. Філософія: навчальний посібник для вузів/ В. Г. Воронкова. – К. : Професіонал, 2004. – 460 с.
97. Горський В. С. Історія української філософії. Курс лекцій / В. С. Горський. – К. : Наукова думка, 1996. – 286 с.
98. Данильян О. Г. Основи філософії: навч. посіб. Для вузів / О. Г. Данильян. – Х. : Право, 2003. – 351 с.
99. Духовная жизнь общества / [Н. В. Дьяченко, И. В. Степаненко] // Социальная философия : учебник / [авт. кол.: Андрущенко В. П. и др.] ; под общ. ред. В. П. Андрущенко, Н. И. Горлача. – Киев ; Харьков, 2002. – Гл. 6. – С. 366-384. – Библиогр.: 9 назв.
100. Кононов А. А. Философия: Учебник для вузов / А. А. Коновалов. – Х. : ИНЖЭК, 2003. – 226 с.
101. Развитие философской мысли в Западной Европе (XVI-XVIII вв.) / Н. В. Дьяченко // История философии : учеб. для высш. шк. / [авт. кол.: Волович В. И. и др.]

- др. ; под общ. ред. Н. И. Горлача, В. Г. Кременя, В. К. Рыбалко]. – Харьков, 2002. – Разд. 2 : Философия Западной Европы, гл. 4. – С. 317-349. – Библиогр.: 13 назв.
102. Сморгж Л. О. Філософія: навч. посіб. для вузів / Л. О. Сморгж. – К. : Кондор, 2004. – 414 с.
103. Скирбек Г. История философии: учебник для вузов / Г. Скирбек. – М. : ВЛАДОС, 2003. – 799 с.
104. Социальная философия: учебник для вузов / Ред. : А. А. Ивин. – М. : Гардарики, 2003. – 334 с.
105. Философия: курс лекций. Учебник для вузов / Ред. Т. Х. Делокаров, В. Н. Шевченко. – М. : Изд-во РАГС, 2001. – 564 с.
106. Философия: учебник для вузов / Ред. Л. Н. Москвичёв. – М. : Изд-во РАГС, 2003. – 688 с.
107. Философия: учебник для вузов / Ред. : В. Д. Губин, Т. Ю. Сидорина. – М. : Гардарики, 2003. – 828 с.
108. Философия: учебник для вузов / Ред. В. П. Кохановский. – Р/Д: Феникс, 2003. – 448 с.
109. Философия: учебник для вузов / Ред. : В. Н. Лавриненко, В. П. Ратников. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 584 с.
110. Философия: учебник для вузов / Ред. А. С. Глушак. – К. : Укр. центр духовной культуры, 1999. – 379 с.
111. Философия: учебное пособие для вузов / Ред. В. И. Кириллов. – М. : Юрист, 2000. – 301 с.
112. Философия: университетский курс / Ред. С. А. Лебедев. – М. : Фаир-Пресс, 2003. – 526 с.
113. Философия: учебник для вузов / Ред. О. А. Митрошенков. – М. : Гардарики, 2002. – 655 с.
114. Философия: учебное пособие для вузов / Ред. Ю. А. Харин. – Минск: Театра-Системс, 2002. – 415 с.
115. Философия в вопросах и ответах: учебник для вузов / Ред. Е. Е. Несмеянов. – М. : Гардарики, 2002. – 249 с.
116. Философия: Учебное пособие для вузов / Ред. В. Л. Калашников. – М. : ВЛАДОС, 2001. – 384 с.
117. Философия: учебник для вузов / Ред. Е. Волчек. – Минск : Интерпресс-сервис, 2003. – 543 с.

118. Філософія: посібник для вузів / Ред. : Є. М. Піричепій, А. М. Черній, В. Д. Гвоздецький, Л. А. Чекаль. – К. : Академія, 2001. – 575 с.
119. Філософія: навчальний посібник для вузів / Ред. С. П. Щерба. – К. : Кондор, 2003 – 352 с.
120. Філософія: світ – людина – дух: навчальний посібник для вузів / Ред. О. М. Кривуля. – Х. : Прометей, 2003. – 296 с.

Словники

121. Аверинцев С. С. София-логос / С. С. Аверинцев. – К. : Логос, 2001. – 461 с.
122. Великие мыслители о великих вопросах: словарь / Ред. Р. А. Варгезе. – М. : Фаир-Пресс, 2000. – 399 с.
123. Дидье Ж. Философский словарь / Ж. Дидье. – М. : Международные отношения, 2000. – 537 с.
124. 100 знаменитых мудрецов / Сост.: Е. К. Васильева, Ю. С. Пернатъев. – Х. : Фолио, 2002. – 510 с.
125. Краткий философский словарь / Ред. А. П. Алексеев. – М. : Проспект, 2001. – 491 с.
126. Краткий философский словарь / Ред. : Г. Г. Кириленко, Е. В. Шевцов. – М. : Слово, 2003. – 480 с.
127. Новейший философский словарь / Сост. А. А. Грицанов. – Минск : Интерпрессервис; Книжный дом, 2000. – 1280 с.
128. Словарь философских терминов / Науч. ред. В. Г. Кузнецов. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 730 с.
129. Современный философский словарь / Ред. В. Е. Кемеров. – М. : Академический проект, 2004. – 863 с.
130. Таранов П. С. Энциклопедия высокого ума / П. С. Таранов. – М. : АСТ, 2000. – 589 с.
131. 120 Философов. Жизнь. Судьба. Учение. Мысли: справочник по истории философии / Ред. и сост. П. С. Таранов. – Симферополь : Возможности Киммерии, 2002. – В 2 т. : Т. 1. – 684 с., Т. 2. – 702 с.
132. Философский словарь / Ред. и сост. Г. Шмидт. – М. : Республика, 2003. – 575 с.
133. Философский энциклопедический словарь / Ред. и сост. Е. Ф. Губский. – М. : Инфра-М, 2003. – 575 с.
134. Філософія: довідник / Ред. : П. Кунцман, Ф. Буркард, Ф. Відман. – К. : Знання-Прес, 2002. – 270 с.

135. Філософський енциклопедичний словник / НАН України. інст. Філософії ім. Г.С. Сковороди. / Ред. В. І. Шинкарук. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.
136. Философия. Энциклопедический словарь / Ред. А. А. Ивин. – М. : Гардарики, 2004. – 1072 с.

Додаткова література

137. Арендт Х. Між минулим і майбутнім / Х. Арендт. – К. : Дух і літера, 2001. – 224 с.
138. Бичко Б. Генеза антропологічних концепцій католицької філософії / Б. Бичко. – К. : Укр. НДПСК, 1999. – 238 с.
139. Бодрийяр Ж. Прозрачность зла: эссе об экстремальных феноменах / Ж. Бодрийяр. – М. : Добросвет, 2000. – 258 с.
140. Бохенский Ю. М. Современная европейская философия / Ю. М. Бохенский. – М. : Научный мир, 2000. – 248 с.
141. Виндельбанд В. О свободе воли / В. Виндельбанд. – Минск : Харвест, М. : АСТ, 2000. – 206 с.
142. Гриненко Г. В. История философии: учебник для студентов вузов / Г. В. Гриненко. – М. : Юрайт, 2004. – 685 с.
143. Гудмен Н. Факт, фантазий и предсказание. Способы создания миров / Н. Гудмен. – М. : Идея-пресс, Логос, 2001. – 2001. – 376 с.
144. Гусев С. Замещение реальности / С. Гусев. – СПб. : Алетейя, 2001. – 310 с.
145. Дильтей В. Воззрение на мир и исследование человека со времен Возрождения и Реформации / В. Дильтей. – М. : Университетская книга, 2000. – 463 с.
146. Дьяченко Н. В. Отрицание и преемственность в развитии культуры / Н. В. Дьяченко. – Х. : Основа, 1992. – 172 с.
147. Дьяченко М. В. Філософські виміри культури / М. В. Дьяченко. – Х. : ХДАК, 2007. – 206 с.
148. Дьяченко Н. В. Римские стоики: Сенека, Эпиктет, Марк Аврелий. Опыт прочтения / Н. В. Дьяченко. – Харьков: Издатель Савчук О.О., 2014. – 156 с.
149. Дьюи Дж. Реконструкции в философии. Проблемы человека / Дж. Дьюи. – М. : Республика, 2003. – 494 с.
150. Єрмоленко А. М. Комуникативна практична філософія / А. М. Єрмоленко. – К. : Лібра, 1999. – 488 с.

151. Зайченко Г. А. История западной философии. Классика против постмодернизма / А. Зайченко. – Днепропетровск : Наука и образование, – 2003. – 200 с.
152. Карпунин В. Воля к бытию / В. Карпунин. – СПб. : Азбука, 2001. – 253 с.
153. Лисенкова В.В. Культуросозидающая сущность философского образа жизни / В. В. Лисенкова. – Х. : ХГАК, 2011. – 296 с.
154. Минард Е. Эволюция Богов: альтернативное будущее человечества / Е. Минард. – М. : Мир, 1996. – 111 с.
155. Назарчук А. В. Этика глобализирующего общества / А. В. Назарчук. – М. : Директ-медия Паблшинг, 2002. – 380 с.
156. О свободе: антология мировой либеральной мысли: сб. переводов / Ред. М. А. Абрамов. – М. : Прогресс-традиция, 2000. – 693 с.
157. Память и забвение. Древо истории. Собрание текстов / Сост. Л. В. Стародубцева. – Х. : Контакт, 2000. – Т. 1. – 635 с.
158. Помпеев Ю.А. Очерки по истории европейской научной мысли / Ю. А. Помпеев. – СПб. : Абрис, 2003. – 256 с.
159. Поппер К. Р. Все люди философы: как я понимаю философию? / К. Р. Поппер. – М. : Эдиториал УРСС, 2002. – 53 с.
160. Рассел Б. История западной философии в её связи с политическими и социальными условиями от античности до наших дней / Б. Рассел. – Новосибирск : Изд-во Новосибирского ун-та, 1997. – 814 с.
161. Рікер П. Про справедливість / П. Рікер. – К. : Дух і літера, 2001. – 356 с.
162. Сизов В. С. История философии: учебное пособие / В. С. Сизов – М. : Экономист, 2004. – 222 с.
163. Слотердайк П. Критика цинічного розуму / П. Слотердайк. – К. : Тандем, 2002. – 541 с.
164. Соколов В. В. От философии античности к философии Нового времени: субъект – объект – парадигма / В. В. Соколов. – М. : Эдиториал УРСС, 2000. – 335 с.
165. Тейлор Ч. Етика автентичності / Ч. Тейлор. – К. : Дух і літера, 2001. – 378 с.
166. Феноменологія буття людини: сучасна західноєвропейська філософська рефлексія / Под ред. О.С. Маковельченко. – К. : Укр. центр духовної культури, 1999. – 278 с.
167. Філософська антропологія: екзистенціальні проблеми / Ред. В.І. Шинкарук. – К. : Педагогічна думка, 2000. – 287 с.

168. Философско-религиозные истоки науки: сб ст. / Ред. П. П. Гайденко. – М. : Мартис, 1997. – 319 с.
169. Фуко М. Воля к истине / М. Фуко. – М. : Магистериум, 1996. – 445 с.
170. Хрестоматия по философии: учебное пособие / Сост. : П. В. Алексеев, А. В. Панин. – М. : Проспект, 2004. – 571 с.
171. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ - початок ХХІ ст.): монографія: у 2 т. / В. М. Шейко. – Х. : Основа, 2001. – Т. 1. – 520 с. ; Т. 2 – 400 с.
172. Шейко В. М. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина ХІХ - початок ХХІ ст.): монографія / В. М. Шейко, Ю. П. Богущкий. – К. : Генеза, 2005. – 592 с.
173. Шишков И. З. В поисках новой рациональности: философия критического раз ума / И. З. Шишков. – М. : Эдиториал УРСС, 2003. – 398 с.
174. Шмитт К. Политическая теология / К. Шмитт. – М. : Канон-пресс, 2000. – 335 с.
175. Эмерсон Р. Нравственная философия / Р. Эмерсон. – Минск : Харвест, М. : АСТ, 2000. – 383 с.
176. Эпштейн М. Философия возможного / М. Эпштейн. – СПб. : Апетея, 2001. – 334 с.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Світогляд як духовно-практичний спосіб освоєння світу. Структура світогляду, його історичні форми.
2. Філософія як теоретична основа і узагальнююча форма світогляду.
3. Філософія як специфічний тип світорозуміння. Предмет філософії.
4. Функції філософії: онтологічна, гносеологічна, методологічна, аксіологічна, культурно-гуманістична.
5. Філософія в системі духовної культури.
6. Філософія як теоретико-методологічна основа наукових досліджень.
7. Загальноцивілізаційне значення філософського знання.
8. Історія філософії як історія виникнення та розвитку теорії і методології пізнання.
9. Філософсько-світоглядні системи в давньоіндійській та давньокитайській філософії.
10. Проблеми теорії та методології пізнання в античній філософії: досократівський та класичний періоди.

11. Середньовічна філософія: онтологічні та гносеологічна проблематика в патристиці, схоластиці, арабській філософії.
12. Філософія Ренесансу: філософія природи (Микола Кузанський, Бернардіно Телезіо, Джордано Бруно).
13. Філософія Нового часу XVII ст.: проблеми теорії та методології пізнання (Френсіс Бекон, Рене Декарт, Джон Локк, Бенедікт Спіноза, Готфрід Лейбниц).
14. Французька філософія XVIII ст. Проблема: Природа – людина – Бог в інтерпретаціях Вольтера, Руссо, Ламетрі, Дідро, Гольбаха, Гельвеція.
15. Проблеми теорії і методології пізнання в німецькій класичній філософії (У.Кант, Ф.Ніцше, Ф.Шеллінг, Г.Гегель, Л.Фейєрбах).
16. Філософія марксизму. Проблеми: буття – мислення, матерія – свідомість, ідеальне – матеріальне, філософія – практика, діалектика – метафізика.
17. Позитивізм XIX ст. Проблеми: філософія і наука, предмет філософії, класифікація наук.
18. Неокантіанство: Марбургська і Баденська школи.
19. Ірраціоналізм і філософія життя про пізнання людини в світу (А.Шопенгауер, С.К`єркегор, Ф.Ніцше, О.Шпенглер, А.Бергсон).
20. Філософія у XX-XXI століттях: сцієнтизм та антисцієнтизм.
21. Проблеми теорії і методології пізнання в неопозитивізмі, прагматизмі, феноменології, структуралізмі, герменевтиці.
22. Проблеми пізнання людини, сенсу її буття, співвідношення чуттєвого, раціонального, ірраціонального в філософській антропології, екзистенціалізмі, неотомізмі.
23. Філософія постмодернізму. Критика традиційної західної раціональності (Ж.Дерріда, М.Фуко, Р.Рорті та ін.).
24. Практично-моральна філософія XIX-XX ст. в Росії (Л.Толстой, Ф.Достоевський, В.Соловйов, С.Франк, М.Бердяєв, Л.Шестов та ін.).
25. Філософія в Україні як явище світової культури: філософські ідеї в системі культури Київської Русі (Іларіон Київський, Данило Заточеник, Кирик Новгородець, Кирило Філософ, Клим Смолятин).
26. Гуманістичні та реформаційні ідеї у філософській думці України (кінець XV – поч. XVII ст.): Ю.Дрогобич, М.Русин, Ст.Оріховський, П.Орлик, І.Вишенський та ін.).
27. Києво-Могилянська академія – перший в Україні центр професійної філософії: натурфілософська проблематика, проблеми теорії пізнання та логіка, сутність людини та історії, морально-етична проблематика (І.Гізель, Ф.Прокопович, Г.Щербацький, П.Лодій та ін.).
28. Філософія Г.С. Сковороди: вчення про дві натури і три світи, концепція «сродної праці», принцип самопізнання, філософія серця, розуміння щастя.
29. Філософія Просвітництва і романтизму в Україні кінця XVIII – першій чверті XIX ст. (В.Каразін, М.Максимович, М.Гоголь та ін.).
30. Київська релігійно-філософська школа (П.Юркевич, О.Новицький, С.Гогоцький та ін.).

31. Початок розробки філософії української ідеї. Кирило-Мефодіївське товариство (М.Костомаров, П.Куліш, Т.Шевченко).
32. Філософсько-соціологічні погляди громадці. О.Потебня: філософське осмислення проблеми «мислення – мова». Соціальна філософія М.Дрогоманова. Філософське значення творчості І.Франка.
33. Філософія періоду відродження українського духовного життя (В.Винниченко, М.Грушевський, В.Зінківській).
34. Філософія національної самобутності (Д.Донцов, В.Липинський, І.Лисяк-Рудницький та ін.).
35. Філософська спадщина Д.Чижевського.
36. Філософія в Україні у радянський період.
37. Розробка філософських проблем в Україні сьогодення.
38. Феноменологія як вчення про свідомість. Поняття «феномен» і «ноумен», інтерпретації щодо їх співвідношення (Д.Берклі, Д.Юм, У.Кант, Е.Мах, Е.Гусерль та ін.).
39. Свідомість як гносеологічний, онтологічний та соціологічний феномен. Природні та соціально-історичні засади свідомості.
40. Пізнавальна, оцінююча, цілепокладаюча та мотиваційна функції свідомості. Творчий характер свідомості.
41. Структура свідомості. Свідомість і самосвідомість.
42. Свідомість як психічне та ідеальне. Проблема створення штучного інтелекту.
43. Суспільна та індивідуальна свідомість: їх взаємозв'язок. Структура суспільної свідомості та її форми.
44. Теорія пізнання (гносеологія) в системі філософського аналізу і в структурі функцій філософії.
45. Суб'єкт і об'єкт пізнання, їх взаємозв'язок. Історичні концепції (моделі) пізнання.
46. Людина як суб'єкт пізнання. Об'єкт як «безпосередньо дане» і об'єкт як «конструкція».
47. Чуттєве і раціональне пізнання, їх співвідношення та форми.
48. Буденне знання, здоровий глузд. Наукове знання, його ознаки та значення у людській діяльності.
49. Інтуїція, її місце і роль в науковому пізнанні та художній творчості.
50. Творчий характер пізнання, пізнання наукове і художнє.
51. Проблема істини у пізнанні: визначення істини, роль у пізнанні.
52. Об'єктивність, абсолютність, відносність і конкретність істини. Істина як процес. Співвідношення абсолютної і відносної істин.
53. Наукова істина і її критерії. Ціннісний вимір істини.
54. Наука як об'єкт філософського аналізу. Основні історичні типи відносин філософії і науки.
55. Неопозитивістські моделі еволюції науки: концепція зміни парадигми Т.Куна, методологія науково-дослідницьких програм І.Лакантоса, реконструкція історії науки П.Фейєрабендом.

56. Проблема класифікації наук. Природознавче суспільствознавче знання. Процеси диференціації та інтеграції в науці.
57. Теоретичне і емпіричне знання, їх взаємодія.
58. Форми наукового знання (факт, проблема, ідея, гіпотеза, концепція, теорія).
59. Метод як шлях, спосіб наукового пізнання. Теорія і метод.
60. Поняття методології, її рівні: філософський, загальнонауковий, конкретнонауковий (методика).
61. Діалектика як філософський метод сучасного наукового пізнання, логіка буття, методологія діяльності людини.
62. Історичні альтернативи діалектики як методології пізнання.
63. Зміст діалектики: принципи, закони, категорії.
64. Модифікації діалектики в сучасному науковому пізнанні: системний аналіз, синергетика як теорія самоорганізації систем.
65. Інформація як знання, передумова і об'єктивна основа для прийняття рішень. Інформаційні системи і комп'ютерні моделі дійсності.
66. Науки про природу і науки про культуру: проблема диференціації методів.
67. Світ культури і гуманістична рефлексія. Способи конструювання особистісного смислу (інтуїція, розуміння, витлумачення).
68. Текст, знак, символ, дискурс як предметне тіло гуманітарних наук. Проблема тексту в філософії і літературі.

Навчальне видання

Силабус

навчальної дисципліни

«Філософія: теорія та методологія наукового пізнання»

**Освітньо-наукова програма – Інформаційна, бібліотечна та архівна
справа**

Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Галузь знань – 02 культура і мистецтво

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Укладачі:

Дяченко М.В.

Лисенкова В.В.

Комп'ютерний набір

Лисенкова В.В.

План 2019

Підп. до друку _____ Формат 60x84 1/16

Папір для мн. ап. Друк. офс. Ум. друк. арк. _____ Обл.-вид. арк. _____

Тираж 100 прим. Зам № _____. Безоплатно

ХДАК, 61057, Харків-57, Бурсацький узвіз, 4

Ротапринт ХДАК